

RØDE FANE

Tidsskrift fra AKP(m-l)
7. årg. 12 kr.

1-78

3 VERDENER

TIDSSKRIFT FOR KOMMUNISTISK TEORI OG DEBATT

Tom side

RØDE FANE

TIDSSKRIFT FOR KOMMUNISTISK TEORI OG DEBATT

Redaktør og ansvarlig utgiver: Knut Johansen

Redaksjon: RØDE FANE, Forlaget Oktober,
boks 6875, St. Olavspl., Oslo 1

Distribusjon: RØDE FANE, boks 2046, Grünerløkka,
Postgiro: 2 20 84 78

Abonnement: 60 kr. for ett år (6 nr.)

Trykt i offset hos A/S Duplotrykk

UTGITT AV AKP(m-l) NR. 1 1978 — 7.ÅRG. PRIS KR. 12

INNHold

3 VERDENER — En kommentar til angrepene mot Mao Tse-tungs inndeling av verdens land i 3 grupper.....	s. 2
Forord.....	s. 3
I. DE FIRE MOTSIGELSENE I VERDEN OG OPPDELING AV LAND I FORSKJELLIGE GRUPPER.....	s. 6
A. De fire motsigelsene i vår tid.....	s. 6
B. Åssen og åffer marxister deler inn land i forskjellige grupper ..	s. 10
II. MAOS TEORI OM VERDENS TREDELING.....	s. 17
III. KAMPEN PÅ AFRIKAS HORN OG 3-VERDEN-TEORIEN.....	s. 23
IV. BETYR 3-VERDEN-TEORIEN SLUTT PÅ STØTTE TIL FRIGJØRINGSBEVEGELSER, OG STØTTE TIL REAKSJONÆRE REGIMER I DEN 3. VERDEN?.....	s. 32
V. HVEM ANGRIPER TEORIEN OM 3 VERDENER?	s. 43
VI. LITT OM HVA VI KAN GJØRE I NORGE.....	s. 46
Spørsmål og svar om 3-verden-teorien.....	s. 49
NOTEHENVISNINGER.....	s. 83

AKP(m-l) 5 år — Pål Steigans tale på festmøtet.....	s. 97
DEBATT OG KRITIKK	
Debatten som ble borte.....	s. 103
Svar til Jern Jesper fra redaksjonen.....	s. 104
To dikt av Ismail Kadare.....	s. 105
RØDE FANE 1977 — INN- HOLDISOVERSICHT.....	s. 107

PRISØKNING PÅ RØDE FANE

Heller ikke Røde Fane går fri fra inflasjon og prisstigning. Økte priser på papir, porto, trykkeri og distribusjonsutgifter tvinger oss til å legge på prisene som nå har stått stille i to år. Løssalgspriisen blir nå på 12 kroner og årsabonnement på 6 nummer vil heretter koste 60 kroner. Dette er fortsatt svært rimelig i forhold til andre tidsskrifter på samme størrelse.

Vi vil benytte anledningen til å oppfordre alle som ennå ikke har fornyet sitt abonnement til å gjøre det straks og ber alle som ennå ikke abonnerer til å slutte seg til vår faste kjerne av abonnenter som er vår viktigste økonomiske støtte.

3 VERDENER

**En kommentar til
angrepene mot
Mao Tsetungs inn-
deling av verdens
land i 3 grupper.**

FORORD

I 1977 og 78 har det utvikla seg ganske mye diskusjon rundt Maos inndeling av verdens land i tre, det som vanligvis blir kalt 3-verden-teorien. Dette er bra. Den virkelige grunnen til diskusjonen er at forholda i verden endrer seg kraftig. For noen år sia var supermakta USA den sterkeste imperialistmakta som eksporterte krig og fascisme til hele jorda. Sovjet var en farlig nr. 2. Nå er det omvendt. Sovjet er sterkest og nr. 1 når det gjelder å spre faenskap. USA er gått tilbake, men er fortsatt en farlig nr. 2.

Mange bra folk har vansker for å skjønne hva det betyr at situasjonen har endra seg. De diskuterer, spør og krangler, og de lærer etterhvert. De som støtter den sovjetiske sosialimperialismen søker av all kraft å skape forvirring i bildet. Om arbeidsfolk i Norge skjønner hva som skjer er Sovjet-tilhengerne politisk konkurs. Derfor slåss de fortvila for å skjule det stygge ansiktet til den sovjetiske staten.

Men diskusjonen vil få folk til å tenke. Folk flest er ærlige og ikke dumme. Klarhet er nødt til å spre seg. Altså bør vi nøre opp under diskusjonen av all kraft.

Denne artikkelen er laga i en fart i februar 1978. Den forsøker å forklare hvorfor 3-verden-teorien er særskilt viktig og nyttig akkurat i samband med den verdensutviklinga vi har nå. Den bygger på et foredrag som blei laga for et møte arrangert av studentvalget til Oslo AKP (m-l) og diskusjoner etter foredraget.

I artikkelen prøver jeg å forklare 3-verden-teorien *ut fra diskusjonen i Norge*. En del av argumentene er henta fra kinesiske artikler om emnet som kom ut høsten 1977 og januar 1978. Jeg er enig i hovedlinjene i de kinesiske kameratenes argumentasjon, og har brukt den der jeg syntes det var nyttig. Men jeg har ikke interessert meg for å lage noe referat av det kineserne sier. Da er det bedre å lese deres egne artikler. Skal det være noen vits i å studere 3-verden-teorien må det være fordi vi kan lære å bruke den som hjelp til analyse sjøl. Det har jeg etter beste evne gjort.

Artikkelen er et innlegg, og ikke noe forsøk på å lage et programmatisk dokument fra AKP (m-l) om dette spørsmålet. Så vidt jeg kan se samsvarer den med det synet på verdensutviklinga som blir lagt fram i AKP (m-l)s program vedtatt høsten 1976. Jeg mener at denne artikkelen uttrykker konsekvensene av AKP (m-l)s linje på noen spørsmål i utenrikspolitikken. Men det er ikke diskutert og vedtatt noe sted. Heller ikke prøver den å gi noen allsidig framstilling av alt mellom himmel og jord ... Kanskje tar jeg feil på noen punkter. I alle fall er det klart at med denne artikkelen er ikke siste ord sagt, og disse spørsmåla må fortsatt stå til debatt, både innafor og utafor partiet.

Foredraget i Oslo blei laga raskt og uten noe forsøk på mange referanser. For de som er interessert i å sjekke om henvisningene til klassikerne holder, så har vi i denne utgava føyd til en god del sitater i et noteverk bakerst.

Det var nok innledende prat. Les og tenk over sakene sjøl.

Oslo februar 1978

Kyrre Granås.

3 VERDENER

Jeg skal snakke om Mao Tsetungs 3-verden-teori. Hvorfor det?

Menneskene i Norge utgjør omtrent en tusendel av befolkninga på jorda. Arbeidsfolk, sosialister og kommunister i dette landet ønsker at Norge skal kvitte seg med kapitalismen og begynne å bygge et sosialistisk samfunn. Vi ønsker et Norge som er virkelig nasjonalt uavhengig, ikke infiltrert av USA og andre vestlige imperialistiske makter sånn som det har vært etter krigen. Heller ikke okkupert av det nye imperialistiske Russland, sånn som det truer med å bli i framtida.

Men det er bare ønsketenking å tru at Norge kan melde seg ut av verden. Vil vi vite hva som kan bestemme Norges skjebne, så må vi forstå hva som er de store drivkreftene i verdensutviklinga. De får nemlig betydning for oss i Norge også. Vi kommer til å merke det i livet vårt, hver enkelt av oss, enten vi er interessert i utenrikspolitikk eller ikke.

3-verden-teorien er et redskap for å forstå verdensutviklinga. Den er ei hjelp for oss, som viser oss hva vi skal gjøre for å få reaksjonen og imperialismen i verden til å lide nederlag. Den viser oss åssen vi best støtter frigjøringskamp og revolusjoner i andre land. Den hjelper oss til å se åssen vi best kan forsvare den norske arbeiderklassens og nasjonens interesser mot imperialismen.

Jeg vil advare dere på forhånd. Jeg må snakke om mange ting, jeg må bruke eksempler fra andre land og fra historia. Noe av dette kan være vanskelig å følge, særlig om dere ikke kjenner til disse historiske og internasjonale eksemplene på forhånd. Dette blir ei avveing. På den ene sida er det til liten hjelp om dere ikke

skjønner hva jeg sier, på den andre sida må jeg ikke bli for lang.

Internasjonal politikk er vanskelig

Ingenting kan gjøre internasjonal politikk enkelt. Det er 4 milliarder mennesker på jorda. De snakker mange tusen språk. Det fins hundrevis av litt større nasjoner. Mellom 150 og 200 sjølstendige stater. Det fins rester av føydalisme, kapitalisme, og sosialisme. Det fins to imperialistiske supermakter og flere andre mellomstore imperialistiske land. Alle sammen har forskjellige interesser og konkurrerer med hverandre. I verden fins det mange klasser. Føydalister, monopolborgerskap og annet borgerskap, over en milliard fattige bønder og flere hundre millioner industriproletarer, småborgerskap.

Borgerne, monopolborgerne og føydalistene har forskjellige politiske organisasjoner og ledelser. Fattigbønder og proletarene har kommunistiske partier. Noen steder er de hovedtyngda i frigjøringsbevegelser. Andre steder er store deler av dem leda av borgerlige partier som revisjonistpartier, sosialdemokrater og andre. Det fins ekte og falske sosialistiske land.

Alt dette og mere til fins i verden. Alle disse faktorene virker hver for seg, slåss mot hverandre, står i motsetning til hverandre. Åssen kan da internasjonal politikk, internasjonal klassekamp være enkelt?

De som vil gjøre internasjonal politikk enkelt er *svindlere*. Hitler ville gjøre det enkelt, han snakka om «overmennesker», om «ariene» og «hvite» mot asiater og afrikanere, «undermennesker». Men ettersom det var fascisme i Japan også, blei han nødt til å si at japanerne

3 VERDENER

også var «overmennesker», enda de er asiater. Svindleren Dulles og de andre USA-imperialistene snakka en gang om den «frie verden». Chiang Kai-Shek, Franco og Haile Selassie hørte til «demokratiene». Nå snakker russera om «progressive land», «revolusjonære land», «sosialistiske land» mot de andre. Haile Mariam Mengistu er en sånn «progressiv sosialist» — sier Bresjnev. Indira Gandhi var veldig «progressiv». Fidel Castro, Agostinho Neto i Angola, quislingen Husak i Tsjekkoslovakia. Siad Barre i Somalia var «progressiv» i går, for da støtta han russerne. Han er «reaksjonær» i dag for nå har han kasta dem ut. Så vidt jeg har forstått er nå Idi Amin «progressiv» fordi han støtter seg på russera, mens han var «reaksjonær» i 1970 for da støtta han seg på Israel og England.

De som vil gjøre verdenssituasjonen enkel er *svindlere*. De vil spille på at det er mye folk ikke veit, og det skjer mye folk ikke får skikkelig opplysninger om.

Vi vil ikke gjøre det enkelt. Vi tilbyr ikke folk et glansbilde. Vi er ute etter *sannheten*. På den ene sida må vi da forenkle for å få fram de store hovedtrekka i ver-

densutviklinga. På den andre sida må vi gå inn på mange konkrete eksempler for å vise den *mangfoldige* og *kompliserte* bevegelsen i verdensutviklinga.

Jeg skal prøve meg på det, vi får se åssen det går. Jeg skal ta for meg disse hovedsakene:

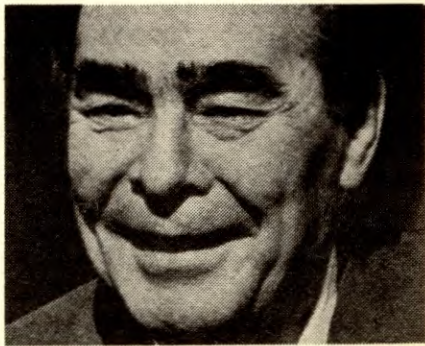
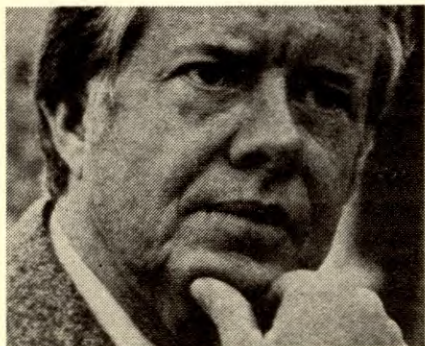
— Er det riktig å dele verdens land i tre store grupper?

— Hva betyr det i praksis når vi analyserer utviklinga ut fra 3-verden-teorien? For å gjøre det konkret har jeg tatt for meg et viktig aktuelt eksempel: Afrikas horn.

— Vanlige innvendinger mot 3-verden-teorien. Betyr den å legge ned frigjøringskampene i den 3. verden, å legge ned kampen mot borgerskapet i et land som Norge og å forene seg med USA-imperialistene? Revisjonistene påstår at det er sånn. Har de rett?

— Så skal jeg se litt på historia til den sovjetiske polemikken mot 3-verden-teorien og si litt om hva som er sannheten bak frasene deres.

— Til slutt, litt om hva vi bør gjøre dersom vi vil ta 3-verden-teorien alvorlig i praksis.

Carter og Bresjnev — supermaktenes ledere. USA og Sovjet utgjør 1. verden.

3 VERDENER

I DE FIRE MOTSIGELSENE I VERDEN OG OPP— DELING AV LAND I FORSKJELLIGE GRUPPER

Imperialismens og den proletariske revolusjonens epoke

Åssen kan det ha seg at verden i 70-åra kan deles i tre? I forrige århundre oppsto grunnlaget for den verdenssituasjonen vi har i dag. Da brøyt kapitalismen gjennom i de fleste store europeiske landa. Kapitalismen utvikla seg til imperialismen og de imperialistiske maktene, USA, Tsar-Russland, Japan, England, Frankrike, Tyskland og andre delte verden mellom seg. Det oppsto også sosialistiske re-

volusjoner og etter første verdenskrig sosialistiske land.

Den tida vi lever i kalte Lenin for imperialismens og den proletariske revolusjonens epoke. Det betyr at det er imperialismen i verden, men samtidig utvikler den proletariske revolusjonen seg. Sosialismen vinner i land etter land, og slutten på denne tida blir at imperialismen bukker under og sosialismen seirer i hele verden.

A. De fire motsigelsene i vår tid

Stalin og Mao snakka om at det i denne perioden hele tida fins flere store eller viktige motsigelser i verdensutviklinga (Notehenvisning I bak artikkelen) — noen ganger blir de også kalt grunnleggende motsigelser. Enkelt formulert er det:

— *Motsigelsen mellom imperialistiske land og undertrykte land.*

Det vil si: Imperialismen slåss hele tida for å undertrykke land og at de undertrykte landa hele tida slåss for å bli fri. Eksempel: Sovjet, Cuba, Dergen (regjeringa i Etiopia) slåss for å undertrykke Eritrea. Eritrea slåss for å bli fri.

— *Motsigelsen mellom imperialistiske land og sosialistiske land.*

Det vil si: Noen imperialistiske land slåss hele tida for å ødelegge de sosialistiske landa, legge dem under seg og gjenreise klasseundertrykkinga der. De sosialistiske landa forsvare seg.

Eksempel: Etter at Kampuchea er blitt sosialistisk har USA slåss for å styrte sosialismen i Kampuchea og provosert fram militære angrep på Kampuchea. Det samme har den andre supermakta gjort. Kampuchea slåss for å forsvare seg.

— *Motsigelsen mellom proletariatet og borgerskapet i de kapitalistiske landa.* Det vil si: Proletariatet og borgerskapet i de kapitalistiske landa fører hele tida

3 VERDENER

klassekamp mot hverandre. Borgerskapet vil holde proletariatet nede og utbytte det, mens proletariatet kjemper mot utbyttinga, og når det kan, prøver det å styrte borgerskapet.

Eksempler: Maiopprøret i Frankrike 1968, arbeideropprøra i Polen 1970 og 1976.

— *Motsigelsen mellom de imperialistiske landa innbyrdes.*

Det vil si: De imperialistiske landa slåss hele tida for å rive til seg mest mulig av verden, ta bytte fra andre imperialistiske land og gjerne legge dem under seg også.

Første verdenskrig er et klassisk eksempel på det. Det skal vi komme tilbake til.

De fire store motsigelser veksler i betydning på forskjellige tidspunkter.

At disse store motsigelsene fins betyr ikke at de hele tida spiller like stor rolle. Kampen mellom sidene i dem fortsetter alltid. Men ettersom utviklinga går, så trår snart den ene, snart den andre motsigelsen i forgrunnen.

I første verdenskrig stod motsigelsen mellom de imperialistiske blokkene fram som det viktigste. Motivet på denne tegningen viser franske styrker som erobrer en landsby i 1915.

3 VERDENER

Motsigelsene ved begynnelsen og slutten av 1. verdenskrig

Ta f.eks. første verdenskrig. Da denne begynte, sto motsigelsen mellom de imperialistiske blokkene fram som den viktigste. På den ene sida sto Tyskland og Østerrike-Ungarn, på den andre sida spesielt England, Frankrike, Tsar-Russland og seinere blant annet USA.

Kan vi si at motsigelsen mellom proletariatet og borgerskapet spilte ei større rolle i den internasjonale utviklinga i 1914 enn motsigelsen mellom de imperialistiske blokkene? Nei, dessverre. Den sosialistiske internasjonale hadde bestemt (med blant annet Lenin som forslagsstiller) at ved krig skulle arbeiderklassen over hele Europa gå mot de krigførende partene og slutte seg sammen og nekte å skyte på hverandre. Skjedde det? Nei. Arbeiderne i de europeiske hovedlanda fulgte ordrene om å gå til krig mot hverandre. Motsigelsen mellom de imperialistiske blokkene styrte utviklinga.

Men motsigelsen mellom proletariatet og borgerskapet hadde ikke forsvunnet. Klassekampen hadde ikke tatt slutt. Ettersom krigen blei eldre og de krigførende partene blei utslitt, utvikla klassekampen seg og blei skarpere og skarpere. Det russiske proletariatet sto fram på scenen og gjorde revolusjon. Etterhvert reiste arbeiderklassen i vest seg også til revolusjon. Det var revolusjon i Tyskland, i Ungarn, det var på kanten av revolusjon i Bulgaria, Italia, Frankrike, Norge. Det var nasjonal frigjøringskamp i Irland. Den engelske arbeiderklassen hindra at det blei sendt våpen som skulle brukes mot Irland og mot det sosialistiske Sovjet. Det arbeiderne ikke gjorde i 1914, det gjorde de i 1917—18: arbeiderne i de franske og ty-

ske skyttergravene la ned våpna og oppførte seg som brødre. Arbeiderne nektet å slåss mot hverandre.

På slutten av krigen var det motsigelsen mellom proletariatet og borgerskapet som bestemte utviklinga i Europa og dermed også i verden. De imperialistiske blokkene måtte slutte krigen for å slutte seg sammen mot revolusjonen. De slo ned og forhindra revolusjonene i Tyskland og de fleste andre landa. De førte en stor intervensjonskrig mot Sovjet, men de klarte ikke å hindre revolusjonen der.

Sånn ser vi at i løpet av den første verdenskrigen var det først en motsigelse som sto i sentrum, nemlig den mellom de imperialistiske blokkene. På slutten av krigen var det en annen, motsigelsen mellom borgerskapet og proletariatet.

Sovjet mot Nazi-Tyskland under den 2. verdenskrig

La oss ta et annet eksempel: den 2. verdenskrig. Det var mange motsigelser i den krigen. Det var både kamp mellom imperialistiske og undertrykte land — som Japan mot Kina og Italia mot Etiopia — og mellom imperialistiske land — som England mot Tyskland. Det var også en motsigelse mellom sosialistiske land og imperialistiske land. La oss se et øyeblikk på den motsigelsen.

Den kampen Sovjet førte mot Nazi-Tyskland, var det enkelt og greit en kamp mellom proletariatet og borgerskapet? Nei. På sovjetisk side var det riktignok arbeidere og kollektivbønder som sloss for å forsvare sosialismen. Men sloss de tyske arbeiderne for å styrte nazismen og forsvare Sovjet? Under krigen gjorde de i hovedsak *ikke* det. I hovedsak lot de seg kommandere mot det sosialistiske Sovjet.

3 VERDENER

Den sovjetiske seiersfana vaier over Berlin i mai 1945.

Det som dominerte var kampen mellom et sosialistisk land og et imperialistisk land.

Men etter krigen var det kamp mellom proletariatet og borgerskapet i mange øst-europeiske og asiatiske land, en kamp som førte til noen revolusjoner og at sosialismen for ei tid seira i mange land.

USA, Sovjet og Kina etter krigen

Etter krigen var det i en periode en skarp kamp mellom imperialistiske og sosialistiske land som for ei tid prega verdensutviklinga. Da var både Kina og Sovjet sosialistiske land. Rundt 1950 ville en fløy i USA leda av McArthur bruke atomvåpen mot Kina og Korea og krysse grensa mellom Kina og Korea. På den måten ville de utløse en veldig stor krig — trolig en verdenskrig mellom USA og Kina/Sovjet.

I 1969 var det igjen en skarp motsigelse mellom et sosialistisk og et imperialistisk land. I mellomtida hadde det vært kontrarevolusjon i Sovjet. Sovjet var blitt kapitalistisk og imperialistisk. Sovjet angrep Kina i 1969. Det gikk ut et hemmelig brev til de ledere for revisjonistpartier Sovjet stolte på, om at det kunne komme til krig mellom Sovjet og Kina. Nixons rådgiver, Haldemann, sier nå i ei bok at Bresnev ba USA om å holde henda vekk mens Sovjet gikk til såkalt begrensa atomangrep på Kina. USA tok ikke risiken på det. Jeg trur det er sannsynlig at Haldemann snakker sant.

Det viste seg at dette heller ikke utløste krig, sjøl om det var en veldig skarp motsigelse. Det fins altså eksempler på at motsigelsen mellom sosialistiske og imperialistiske land har prega utviklinga sterkt også etter krigen.

3 VERDENER

Imperialismen mot den 3. verden etter 2. verdenskrig

Men etter krigen har det i det store og hele vært sånn, at det er de store opprøra i den 3. verden som har prega verdensutviklinga. Det vil si at motsigelsen mellom imperialismen og de undertrykte folka og nasjonene har vært viktigst.

Etter krigen måtte England gi fra seg India. Kina og Korea reiste seg og gjorde revolusjon. Det var opprør mot England i Kenya. Det var opprør mot Frankrike i Indo-Kina, på Madagaskar og i Nord-Afrika. USA led nederlag på Cuba. Mange afrikanske land frigjorde seg fra kolonivelde. Seinere kom den lange krigen i Indo-Kina mot USA. Den skilte USA fra sine allierte over hele verden, endra innenrikspolitikken i USA sjøl, skapte en ny progressiv anti-imperialistisk bevegelse der. Den ga USA en virkelig knekk.

Denne utviklinga fortsetter. Eksempler på det er bl.a. de stadig større frigjøringskrigene på Afrikas Horn.

Historia lærer oss å avvise falske forenklinger

Det kunne være fristende å fortsette med å gi flere eksempler, men vi trenger ikke å gå mer i detalj.

Hva er det vi kan lære av verdenshistoria i dette hundreåret? Vi kan lære å unngå falske forenklinger. Den virkelige utviklinga kan ikke fanges inn og bli forstått riktig om vi f.eks. vil ha det til at det er *bare* den direkte klassekampen mellom proletariat og borgerskap som virker inn på den. Eller *bare* motsetninger mellom sosialistiske og kapitalistiske land.

Derfor er det ikke riktig å si at *bare en* motsigelse styrer utviklinga. Dette endrer seg, det veksler. Det er et konkret spørsmål hvilken motsigelse som på et gitt tidspunkt er viktigst.

Likevel vil noen ha det til at *bare* motsigelsen mellom sosialistiske og kapitalistiske land har betydning og den overskygger alle andre motsigelser. Og i noen korte perioder har det vært sånn. F.eks. under intervensjonskrigene rundt 1920 og rundt 1950.

Men andre ganger står andre motsigelser mer sentralt. F.eks. motsigelsen mellom proletariatet og borgerskapet i de kapitalistiske landa som i 1918. Mellom de imperialistiske landa sjøl som i 1915. Eller mellom imperialismen og undertrykte nasjoner og folk, som da USA gikk inn i Kampuchea i 1970. Det veksler.

B. Åssen og åffer marxister deler inn land i forskjellige grupper

Nå skal vi se åssen disse fire store, viktige motsigelsene kan føre til at verdens land må deles inn i forskjellige grupper. Vi skal se åssen marxister og kommuni-

ster har analysert dette spørsmålet forskjellige ganger i dette århundret.

Først skal vi ta for oss noen inndelinger av verden som marxister har gjort før

3 VERDENER

oss. Etterpå skal vi se på Maos tredeling i 70-åra.

Åssen Lenin delte inn verden etter 1. verdenskrig

På KOMINTERNs 2. kongress delte Lenin landa i verden etter 1. verdenskrig inn i følgende tre grupper: (Notehenvisning, II)

— *Den første gruppa* var de undertrykte landa, kolonilanda og taperlanda i krigen. Det betydde at Lenin plasserte et utvikla kapitalistisk land som Tyskland sammen med en koloni som India og et sjølstendig halv-kolonialt underutvikla land som Afghanistan. Sammen med disse landa plasserte han også Sovjetunionen. Han plasserte altså sosialistiske, kapitalistiske og føydale land/koloniland sammen. Han gjorde det fordi disse landa hadde det til felles at de blei *undertrykt*. Sovjet blei forsøkt knust av en stor intervensjon, Tyskland blei holdt nede som taper av verdenskrigen. India var Englands koloni. Afghanistan var et land England prøvde å undertrykke gjennom press og militære provokasjoner.

— *Den andre gruppa* var en del mindre kapitalistiske og halv-koloniale land som hadde stått utafor krigen og dermed ikke direkte var blant taperne eller de undertrykte. Som var formelt sjølstendige, men likevel sterkt dominert av de sterkeste imperialistiske maktene. Det var land som Norge, Sverige, noen land i Latin-Amerika osv.

— *Den tredje gruppa* var en håndfull rike, kapitalistiske og imperialistiske stater som hadde vunnet krigen. Frankrike, England, USA og Japan spesielt. Disse landa prøvde nå å undertrykke og utbytte resten av verden og spesielt kolonilanda,

taperlanda etter krigen og Sovjetunionen.

Vi ser åssen Lenin viste at verden blei samla i tre grupper. Og det er forskjellige drivkrefter, forskjellige motsigelser, som har skapt den oppdelinga. Motsigelsen mellom imperialismen og undertrykte land gikk f.eks. mellom England og India og Afghanistan. Motsigelsen mellom imperialistiske makter gikk mellom de seirende og tapende i verdenskrigen, mellom f.eks. England/Frankrike og Tyskland, motsigelsen mellom imperialismen og sosialismen gikk mellom intervensjonsmaktene og det sosialistiske Sovjetunionen.

Disse tre motsigelsene førte forskjellige slags land sammen i Lenins gruppe av undertrykte land. Lenin skjønte at utviklinga av de tre motsigelsene gir grunnlag for å skyve disse landa sammen i ei gruppe som i *endel* spørsmål kan stå sammen.

Vi ser at Lenin *ikke* satte opp sosialistiske land «mot resten». Det gjorde han fordi inndelinga kunne brukes til å skaffe Sovjet og frigjøringsbevegelsene allierte. Det var bra for proletariatet, det var bra for sosialismen og verdensrevolusjonen å dele verden sånn.

Sto dette i motsetning til teorien om de fire store motsigelsene? Nei, det var et konkret uttrykk for åssen de fire store motsigelsene virka på verdensrevolusjonen og åssen Lenin utnytta det taktisk.

Stalin sa at emiren av Afghanistans kamp var en del av den proletarisk-sosialistiske verdensrevolusjonen. Emiren av Afghanistan var en reaksjonær. Han var en føydalist og undertrykte sitt eget folk. *Men han sloss mot England fordi England ville undertrykke Afghanistan.* (Notehenvisning III) Dette lille landet sloss mot England med våpen som de

3 VERDENER

Ifølge Stalin var emiren av Afghanistans kamp mot England en del av den proletariske verdensrevolusjonen. Dette på tross av at emiren, som vi ser avbildet her, var reaksjonære.

blant annet hadde fått fra Sovjetunionen under Lenins ledelse. Dette svekka en av de sterkeste imperialistmaktene som samtidig var en av verdensproletariatets sterkeste fiender. Altså var det en del av den sosialistiske verdensrevolusjonen. Det var mulig for Sovjet og kommunistene å lage en allianse med ham i *det* spørsmålet. Hvis Afghanistans folk hadde reist seg mot emiren, hadde det vært en helt annen sak. Da hadde det sjølsagt vært

Sovjets og kommunistenes oppgave å støtte det mot emiren.

Sovjet laga ein avtale med Tyskland i 1922 — den såkalte Rapallo-avtala. Den brøyt den imperialistiske innringinga av Sovjet som var et forsøk fra en allianse av imperialister på å knuse Sovjet. Bloka-den blei brutt ved at Sovjet brukte Tysklands stilling som undertrykt tapernasjon etter den 1. verdenskrigen.

Men det betydde ikke at Lenin og Stalin slutta å støtte det tyske proletariatet. *Samtidig* som Sovjet gjorde avtalen i Rapallo, støtta bolsjevikene i Russland sjølsagt Tysklands Kommunistiske Parti, som forberedte revolusjon mot monopolborgerskapet som herska i Tyskland.

Dette var *en* inndeling av land i verden i tre. Så skal vi se på en annen tredeling.

Åssen kommunistene delte landa i verden i grupper under den 2. verdenskrig.

Etter angrepet på Sovjetunionen i 1941 snakka kommunistene i hele verden (dvs. Stalin, Mao, Hoxha og andre) om følgende deler av verden (Notehenvisning IV):

Den demokratiske antifascistiske leiren. Til den hørte bl.a. Sovjet (et sosialistisk land), Kinas røde områder under ledelse av Kinas Kommunistiske Parti (en nasjonal og demokratisk frigjøringsbevegelse leda av kommunister), England, USA (imperialistiske land). Til og med en fascist som Chiang Kai-Shek blei regna som alliert innafor denne fronten fordi utviklinga for ei tid tvang han til å slåss litt mot Japan. (Han sloss lite og dårlig og tenkte mer på det oppgjøret med kommunistene han planla etter krigen. Men som vi veit, gikk det galt for han.)

3 VERDENER

Vi ser her Stalin, Roosevelt og Churchill på Teheran-konferansen i 1942. På denne tiden var alle disse representanter for den anti-fascistiske leiren.

— Den fascistiske leiren som besto av Tyskland, Italia, Japan, små kapitalistiske land som Finland og undertrykte føydale land som Romania.

— Dessuten fantes det nøytrale land som Sverige, Irland, Sveits og noen land i Asia og Latin-Amerika.

Hva slags inndeling i verden er dette? På den ene sida sosialistiske land, imperialistiske land, frigjøringsbevegelsen og ulike borgerlige politikere, mot fascistene på den andre. Sånn delte kommunistene verden. Og åffer det? Fordi det viktigste var å slå fascistene: De var mest aggressive, de farligste og akkurat da de sterkeste imperialistene. Å slå dem

var å sikre sosialismen og legge grunnlaget for svær framgang for revolusjonen og frigjøringsbevegelsene når fascismen var slått. Og det skjedde. Da fascismen var slått, seira sosialismen i mange land og frigjøringsbevegelsen i mange land gikk kraftig fram.

Fascistenes nederlag var sjølsagt en fordel for frigjøringsbevegelsene i land som var undertrykt av fasciststatene, som f.eks. Korea. Men det skapte også en bedre situasjon for de frigjøringsbevegelsene som kjempa mot imperialistmakter som var på den seirende sida. Den anti-fascistiske krigen gjorde det mulig å mobilisere revolusjonære krefter i disse

3 VERDENER

landa. De seirende imperialistiske landa, med unntak av USA, var alle sammen sterkt svekka av krigen. Derfor endte krigen også med sterk framgang for frigjøringsbevegelsene i *Indokina*, som sloss mot taperlandet Japan og det seirende imperialistiske landet Frankrike, og for frigjøringsbevegelsen i *India* som sloss mot det seirende England.

Var altså det å dele inn verden i en anti-fascistisk og en fascistisk leir det samme som å forråde revolusjonen? Nei, det var å beskytte, forsvare og styrke den proletarisk-sosialistiske verdensrevolusjonen. Dette er et annet eksempel på åssen disse forskjellige motsigelsene driver forskjellige land sammen i hovedgrupper, og åssen kommunistene gjør riktig bruk av det.

Åssen var inndelinga av verden den gangen det fantes en sosialistisk leir?

Et tredje eksempel: Inndelinga av verden etter den andre verdenskrigen, da Sovjetunionen fortsatt var et sosialistisk land, og da revolusjonen hadde seira i Kina og for ei tid også i mange andre land. Da snakka kommunistene om den *sosialistiske* leiren, det var de landa som var sosialistiske eller forberedte å bygge sosialismen.

Den sto mot den *imperialistiske* leiren som var leda av USA med de middelstore imperialistlanda på slep, (land som England, Frankrike, Japan) og med de små imperialistiske landa under seg (for eksempel Norge, Nederland). Dessuten var det en del uavhengige land. Mange hørte til det som alt den gangen begynte å bli kalt den tredje verden.

Vi ser at vi får ei tredeling av verden

der ei gruppe i hovedsak er sosialistiske land. Men heller ikke da snakka man om de sosialistiske land «mot røkla». Kommunistar snakka om den sosialistiske leiren mot den imperialistiske leiren, og skilte dermed mellom imperialistiske land som USA, Frankrike og Norge og halv-føydale, halvkapitalistiske undertrykte land som India og Egypt.

Stalin så heller ikke på den enhetlige imperialistiske leiren som en fast blokk som kom til å bli langvarig. Han sa alt i 1952 (Notehenvising V) at i det lange løp ville ikke imperialistiske land som Frankrike og Japan underordne seg USA, men ta opp kampen mot USA. Det ville sikkert oppstå splittelse og kamp mellom disse landa igjen... Den gangen prøvde de sosialistiske landa å hindre at den imperialistiske leiren skulle sette i gang krig, bl.a. ved å søke enhet med nøytrale land og borgerlige politikere i de imperialistiske landa sjøl som var mot krig. De prøvde å lage en allianse rundt den sosialistiske leiren mot imperialistiske krigsforberedelser. En allianse som var breiere enn den sosialistiske leiren sjøl. Kina samarbeida bl.a. med India under ledelse av *Nehru* som ødla dette samarbeidet ved å gå til krig mot Kina.

Mao pekte på at for å gå til krig, måtte USA legge under seg det han kalte mellomsona, dvs. de landa som ikke var fullt ut under USA's kontroll.

Både Sovjet og Kina dreiv et stort diplomatisk arbeid for å hindre USA i å oppnå dette. Bl.a. spile Kinas Chou En-lai en ledende rolle på den første Bandung-konferansen. Det var en samling statsledere fra den 3. verden — og derfor også naturligvis et flertall av borgerlige og føydale politikere — som gikk

3 VERDENER

Kinas statsminister Chou En-lai på Bandungkonferansen i april 1955. På denne konferansen gikk Kina i spissen for å forene mange statsledere fra den 3. verden om en del viktige beslutninger som gikk mot imperialismen. Dette på tross av at et flertall av disse var borgerlige og føydale politikere.

sammen om en del beslutninger som gikk mot imperialismen. Bandungkonferansen er en direkte forløper og inspirator for våre dagers bevegelse mot hegemoni fra statene i den 3. verden.

Det er interessant å se, at inndeling av verden i den tida da de sosialistiske landa utgjorde en særegen og atskilt gruppe for seg i forhold til de andre landa i verden, ikke betydde at *kommunistene* gikk inn for å forenkle oppdelinga av land til «sosialistiske — ikke-sosialistiske». Kommunistene forsøkte å skape breiere allianser rundt de sosialistiske landa *mot* hovedfienden. Sovjetunionen bl.a. ved diplo-

matisk arbeid vestover og ved å skape bånd til noen borgerlige politikere. Kina ved å alt da utvikle arbeidet for enhet mot imperialismen mellom land i den 3. verden med forskjellige samfunnssystemer.

Også den gangen delte kommunistene de *ikke* sosialistiske, *ikke* revolusjonære landa i forskjellige grupper: i den imperialistiske leiren og i kolonilanda. Og alt den gangen sa Stalin med profetisk klarsyn at den på overflaten så faste enheten mellom de rike imperialistiske landa kom til å bryte sammen, dele dem opp, sette dem mot hverandre. Akkurat sånn som det har skjedd.

3 VERDENER

Marxistene deler inn landa i verden ut fra ei konkret analyse og ikke etter et fast dogmatisk skjema.

Her kunne det også være fristende å gå lengre og komme med flere eksempler. Men vi har nok til å si en del om det som er marxistisk metode når det gjelder å dele inn landa i verden i grupper. Og vi kan si en del om hva som *helt* sikkert ikke er marxistisk metode.

Eksempelene viser åssen kommunistene — marxist-leninistene — deler landa i verden ut fra hva slags motsigelser de står i *til hverandre*. Disse motsigelsene har forskjellig grunnlag. Men de fører til at forskjellige slags land *faktisk* blir ført sammen av den historiske utviklinga i store grupper som *faktisk* får felles interesser.

Det som er sikkert, er at denne inndelinga skjer *ikke* i hovedsak ut fra det indre samfunnssystemet. Framfor alt er det ikke noe grunnlag for å dele inn landa i verden i faste grupper av typen «sosialistiske land mot røkla». Det har kommunistene heller aldri gjort.

Hadde verden virkelig kunnet bli delt inn sånn, så skulle vi sett ei fast og enhetlig blokk av kapitalistiske, imperialistiske, føydale, undertrykte land osv., alle sammen fast forent mot Sovjetunionen fra 1917 og helt til sosialismen der gikk under. Ei sånn blokk skulle dessuten lett

kunnet knuse Sovjetunionen, ettersom den samla makta til alle ikke-sosialistiske landa i denne perioden var større enn makta til Sovjetunionen.

Men alle mennesker som bare har litt kunnskaper om historie, veit at sånn var det ikke. De ikke-sosialistiske og ikke-revolusjonære landa har *aldri* vært enhetlige. De har *alltid* slåss seg i mellom, og svært ofte har de slåss mye hardere seg imellom enn mot Sovjetunionen, Kina og andre sosialistiske land. Ja, noen av dem har til og med søkt allianser med sosialistiske land mot imperialistiske land.

Dette har de virkelige kommunistene som lærer av Lenin hele tida forstått. De har utnytta det til å fremme revolusjonen i verden, og det har ført til svære framganger. De har ikke frykta for å innse at situasjonen virkelig er sånn, at historia skyver sammen land med forskjellige samfunnssystemer i grupper som i mange saker har felles interesser. De har ikke frykta for å utnytte dette til beste for sosialismen, proletariatet og de undertrykte folka i verden.

Men hva så med klassekampen innafor de enkelte landa, da? Den har sjølsagt hele tida fortsatt. Og de virkelige kommunistene er de som har forstått, å *forene* ei riktig utvikling av klassekampen i sitt eget land med å forstå og utnytte de store motsigelsene i verdenspolitikken riktig.

3 VERDENER

II MAOS TEORI OM VERDENS TREDELING

Så skal vi gå over til formann Maos teori om 3-verdener i 70-åra. Dette er ei analyse av åssen de store motsigelsene faktisk deler opp verdens land i dag.

I dag fins det ikke lenger noen sosialistisk leir. Sovjet og Kina var tidligere de største sosialistiske landa. Men nå er Sovjet blitt kapitalistisk og har hundretusener soldater på grensa mot Kina. I en sånn situasjon er det latterlig å si at Sovjet og Kina skulle utgjøre en sosialistisk leir. Det fins ikke noe enhetlig imperialistisk leir heller. De største imperialistiske landa er Sovjet og USA, men de samarbeider ikke, bare unntaksvis og på enkelte områder. På andre områder rivaliserer de. Mindre imperialistiske land som England, Frankrike, Tyskland og Japan fører hver sin politikk. Noen ganger støtter de USA, andre ganger ikke. Noen ganger prøver de å få forståelse med Sovjet, andre ganger ikke. Det er helt normalt. Det var bare like etter 2. verdenskrig og en kort periode etter første verdenskrig at alle imperialistiske land har klart å stå sammen. Ellers er imperialismens historie, ei historie om imperialistiske makter som hele tida slåss mot hverandre. Dette er ikke noe rart, marxister ville ikke vente noe annet. Lenin sa at kampen mellom imperialistmakten er absolutt og uavbrutt. (Notehenvvisning VI)

Hva preger verdensutviklinga nå? Åssen skal vi dele inn verden?

Den 3. verden i flertallet

Mao Tsetung lagde følgende inndeling: (Notehenvvisning VII)

— *Den 3. verden.* Det er de tidligere kolonilanda (inklusive land som formelt var sjølstendig) som er fattige fordi de er holdt nede i kunstig underutvikling, fordi de er utbytta av imperialismen. Noen av dem har store rester av føydalisme, bl.a. fordi imperialismen har støtta opp om føydalismen for å holde folkene nede. Sosialistiske land som Kina hører også til den 3. verden fordi Kina tidligere var et halvkolonialt land som nå har frigjort seg og som imperialismen ønsker å legge under seg igjen. Kina er typisk det som mange land i den 3. verden vil være noen år inn i framtida.

Den 3. verden står i skarp motsetning til imperialismen fordi imperialismen må legge under seg land i 3. verden for å eksistere. Folk i den 3. verden er undertrykt og utbytta. De ønsker demokrati og sosialisme. Men det vil de ikke få uten revolusjon og nasjonal frigjøringskamp. Men revolusjon og nasjonal frigjøringskamp er umulig uten at folk støter sammen med imperialismen. Den vil nemlig intervenere for å prøve å hindre frigjøringa. Det har skjedd gang på gang: i Kina, i Korea, i Indokina og nå i Afrika.

Sjølstendige stater som er leda av borgerskapet eller føydalister må også slåss for sjølstendighet. Ellers legger imperialismen dem under seg. Dette fører til svære væpna frigjøringsbevegelser i den 3.

3 VERDENER

Revolusjon og nasjonal frigjøringskamp er umulig uten at folkene støter sammen med imperialismen. Dette viste også krigen i Indokina.

verden. Alt i 60-åra sa kineserne, albanerne og andre marxist-leninister at det var landa i den 3. verden, i Asia, Afrika og Latin-Amerika som retta de største slaga mot imperialismen. (Notehenvising VIII)

I den 3. verden fins de mest undertrykte folka i verden, men de er også de mest opprørske. De utgjør flertallet på jorda og de er den store drivkrafta i verdenshistoria akkurat nå. Der finnes de væpna frigjøringsbevegelsene som fører folkekrig. Der finnes det sosialistiske Kina og andre sosialistiske land. Der finnes milliarder som kommer til å reise seg og gjøre revolusjon, for det er bare sånn de kan bli fri.

Mot den 3. verden står den 1. verden

— Mot den 3. verden står de to største og sterkeste imperialismaktene — USA og Sovjet. Mao kaller disse to maktene *Den 1. verden*.

Åffer er det riktig å skille dem ut? Fordi de andre imperialismaktene er blitt så mye svakere at *bare* de to supermaktene kan slåss om verdensherredømme.

Frankrike, England, Japan kan ikke drømme om å legge under seg Afrika. De *vil* gjerne, men de *kan* ikke. USA har prøvd det, Sovjet prøver det. *Bare disse to* har militær styrker over hele verden. *Bare disse to* kan rette atomangrep eller vanlige angrep mot alle land. *Bare disse*

3 VERDENER

to har spioner i alle land. *Bare disse to* kontrollerer eller infiltrerer mange titalls regjeringer over hele verden. Det fins andre reaksjonære, men disse to er hovedstøtta for verdensreaksjonen. Det er de som er midtstolpa i sirkusteltet. De lokale reaksjonære i forskjellige land i verden blir derfor også ofte knytta til den ene eller den andre supermakta og utnytta av dem.

Den 2. verden: Det som ligger mellom

— *Den 2. verden.* Hva er det? Det er det som blir igjen. Det er utvikla kapitalistiske land. De fleste av dem er tidligere imperialister eller driver imperialisme sjøl, for eksempel England, Japan, Norge, DDR, Tsjekkoslovakia og Canada.

Noen av dem er helt undertrykt av ei supermakt sånn som Tsjekkoslovakia, men er likevel utvikla kapitalistiske land, ikke kunstig underutvikla land som landa i Asia, Afrika og Latin-Amerika.

Landa i den andre verden står mellom supermaktene og den 3. verden. De er leda av monopolkapitalen som ønsker å utbytte og plyndre fattigere land. De står i motsetning til den 3. verden. De fleste deltar også i økonomisk utbytting av fattige land. For eksempel deltar sjøl så svake og avhengige land som DDR og Tsjekkoslovakia i Sovjets utbytting av Etiopia.

De tar over industrier og flytter inn i statsadministrasjonen i Etiopia. På den andre sida er disse landa så svake at de bare unntaksvis kan skaffe seg kolonier sjøl eller beskytte interessene sine med militærmakt. Da Peru overtok imperialistisk norsk industri — og det var bra — kunne ikke den norske regjeringa gjøre noe annet enn å trekke et dypt sukk.

Frankrike intervenserer i nordvest-Afrika. England pressa Island militært og holder Nord-Irland okkupert. Men hverken Frankrike eller England, som er blant de sterkeste imperialistene i den andre verden, kan spille noen militær rolle over store *deler* av jorda. De kan spille en militær rolle over små deler av jorda, prøve å holde kontroll over *noen* områder. De er ikke blitt snille, men de er *svake* i forhold til supermaktene.

Norge er uten tvil et lite imperialistisk land. Men Norge aleine er ikke i stand til å skaffe seg kolonier ved å bruke militærmakt. Det samme gjelder de fleste land i den 2. verden.

Samtidig er disse landa også trua av supermaktene. Etter 2. verdenskrig skaffa USA seg dominans i Vest-Europa. Nå presser Sovjet på, blant annet mot Norge. Sovjet behandler Norge som et land i 3. verden, som er en undertrykt nasjon. Sosialimperialismen tar hav, de tar seg retter på Svalbard.

Lederne i landa i den 2. verden reagerer forskjellig på supermaktenes press. Noen bøyer seg fordi de er redde, andre prøver å gjøre litt motstand. Noen prøver å få delta som juniorpartnere i supermaktenes utbytting av den 3. verden ved å være ekstra trofaste lakeier for supermaktene. Sånn deltok Norge i USA's utbytting av Etiopia og Eritrea og hjalp til gjengjeld USA bl.a. ved å bygge opp marinen til den reaksjonære føydalmakta under Haile Selassie. Andre land i den 2. verden forsøker å gi fordeler til land i den 3. verden for å få lov til å handle med dem og utkonkurrerer supermaktene ved å tilby bedre vilkår. Noen gang støtter de land i den 3. verden mot ei supermakt på grunn av det arbeidende folkets press i sitt eget

3 VERDENER

England er blant de sterkeste imperialistmaktene i den 2. verden, men de er for svake til å spille noen militær rolle over store deler av jorda. Her er engelske soldater i aksjon i Nord-Irland.

land eller fordi de er redde sjøl, som da den svenske regjeringa ga en viss støtte til Indo-Kinas folk i de siste åra av frigjøringskampen.

Sånn deler Mao landa i verden i tre.

Er denne inndelinga av verden riktig?

Den som har øyne å se med kan ikke unnlata å skjønne at den er riktig.

Skal vi likestille det utvikla kapitalistiske Norge med et kunstig underutvikla land som Eritrea? Eller Zimbabwe? Norges stilling i verden er ei helt anna.

Har Kampuchea skifta stilling i verden fordi det i 70-åra gikk over fra å være halvfeydalt-halvkapitalistisk til å bli

sosialistisk? Kampuchea hører fortsatt til de undertrykte folkene i den 3. verden.

Skal vi likestille Norge, Island og Italia — tre utvikla kapitalistiske land — med USA eller Sovjet? Bare en idiot kunne gjøre det. Italia er en viss trusel mot en del land i Afrika. Norge er en liten trusel og Island en meget liten trusel. Men Sovjet og USA er en svær trusel mot alle land i hele verden. De kan sjølsagt ikke likestilles med mindre kapitalistiske land.

Derfor har også både Kina, Kampuchea, Albania og mange statssjefer i den 3. verden og til og med mange kapitalistiske politikere skilt mellom de to supermaktene og andre makter i de siste ti åra.

Fordi det er et faktum som ingen for

3 VERDENER

alvor kan benekte at disse to supermakterne er mye sterkere enn alle andre land i verden.

Men når vi skiller ut de to supermakterne fra de andre landa i verden og når vi i tillegg holder fast på det viktige skillet mellom undertrykte land og undertrykkernasjoner/utvikla kapitalistiske nasjoner — ja, da *har* vi delt verden i tre.

Er det motsigelser innafor de tre delene av verden?

Har vi sagt alt om vår tids verden når vi sier at den kan deles i tre på denne måten?

Er det forskjeller og motsigelser innafor de tre delene av verden eller har vi sagt alt når vi deler dem i tre? Vi har ikke sagt alt. Det er mange motsigelser og det er mye mer å si om dette.

I den 3. verden er det forskjellige slags land. Blant de kapitalistiske landa i den 2. verden er det både avhengige, undertrykte land, meget små land og større land som undertrykker andre sjøl. I supermakten USA og Sovjet sjøl — særlig i Sovjet — er det både utvikla kapitalistiske områder og undertrykte nasjoner og relativt underutvikla områder. I Sovjet fins områder som minner om Asia, Afrika og Latin-Amerika, sånn som Kazakstan og deler av Kaukasus.

Det er mye mer å si enn at det er tre verdener. Men sånn var det da Lenin og Stalin delte inn verden også. Det at verden er komplisert og full av motsigelser er ikke noe nytt for kommunister og anti-imperialister.

Hindra det kanskje Lenin i å dele verden i tre etter 1. verdenskrig? Forfalt han til hjelpeløs grubling fordi «verden er

så komplisert» og fordi «det er så mange motsigelser»? Nei, Lenin evna *både* å se mangfoldet og å dristig sammenfatte de store linjene i situasjonen. Og var verden kanskje mindre komplisert i 1941? Fantet det kanskje ikke motsigelser innafor den anti-facistiske leiren som sloss mot Hitler & co? Sjølsagt gjorde det det. Og Stalin, Mao og de andre gode studentene til Lenin skjønnte det. Men hindra det dem i å djervt samle de mange ulike slags kreftene, med mange indre motsigelser, som kunne samles for å slå fascismen?

Det er mer å si om verden enn at den kan deles i tre i 70-åra. Det gjelder faktisk de fleste saker der vi gjør store, allmenne sammenfatninger av situasjonen. Men er det et argument *mot* sånne store, allmenne sammenfatninger?

Vi sier at hovedmotsigelsen i Norge i 1978 går mellom proletariat og borgerskap. Så kan noen svare at det er *mer å si* om klasseforholda enn akkurat dette. Ja, sjølsagt. Men det kan vel ikke være noe *argument* mot å stille opp en hovedmotsigelse?

Å peke på at det er mer å si om verdensutviklinga enn at verden deler seg i tre i dag, er altså ikke noe særlig sensasjonelt eller banebrytende.

Det som *er* interessant, er å se på åssen denne tredelinga av verden virker inn på motsigelsene innafor de forskjellige delene av verden. Blant annet åssen den virker inn på motsigelsen mellom de to supermakten i den 1. verden.

Motsigelsene innafor den 1. verden utvikler seg mot verdenskrig

Delinga av verden i tre betyr at den kampen imperialistiske blokker før førte

3 VERDENER

om verdensherredømme nå blir ført av bare to stater, USA og Sovjet. Denne kampen endrer seg. Det er ikke stillstand i motsigelsen mellom USA og Sovjet. Alt er i bevegelse.

Tidligere, da USA sto sterkt og Sovjet nettopp var blitt kapitalistisk, var Sovjet underdanig og ville samarbeide. Men USA kom i slagsmål med mange folk i den 3. verden, blei slått i store revolusjoner, konkurrerte med andre kapitalistiske land, mista blod og blei svekka.

Seinere har Sovjet vært i oppgang. Sovjet har søkt kamp med USA for å ta det USA har mista. Men USA sitter fortsatt med svært mange posisjoner. Sovjet presser på for å ta USAs kolonier og posisjoner. Noen kretser i USA er redde og vil vike, andre vil slåss for å holde på røverbyttet. Dette er typisk for situasjonen foran 1. og 2. verdenskrig, og det peker mot en 3. verdenskrig.

I den 3. verdenskrigen vil Europa sannsynligvis bli et hovedbytte. Det vil si mesteparten av den 2. verden. Geografisk ligger Europa mellom de to supermaktene og er rikere enn den 3. verden. Europa er mer utvikla enn den 3. verden, her står industrien ferdig og produksjonskapasiteten klar (en produksjonskapasitet større enn i USA og Sovjet). Begge supermaktene drømmer om å ta over det utvikla Europa og bruke dets produksjonskapasitet. Dessuten er det ikke så svære massekamper i Europa som i den 3. verden. Supermaktene er reddere for den 3. verden enn for Europa. De to supermaktene manøvrerer mot hverandre for å for-

Sovjet er en supermakt i oppgang. Kubanerne spiller en viktig rolle i deres militære aggresjon. Slik har Klassekampens tegner framstilt det.

berede til krig om verden og med Europa som mål.

Sovjet ligger nå an til et overraskelsesangrep vestover — de har en overlegen posisjon.

At de ikke kommer til å vinne, at de likevel regner feil, det er ei anna sak som vi kommer tilbake til.

3 VERDENER

III KAMPEN PÅ AFRIKAS HORN OG 3-VERDEN-TEORIEN

Nå skal vi gå over til å se på nytta ved å dele inn verden på denne måten ved å ta for oss et konkret, svært viktig, aktuelt tilfelle, Afrikas Horn.

Åffer er det kriger på Hornet?

Ser vi på området isolert og glemmer verden rundt, så ser det ut som om det er krig på Hornet fordi det er motsetninger innafor den råtne etiopiske føydalstaten. Den la under seg Eritrea. Den har lagt under seg somaliere. Den undertrykker andre nasjonaliteter og bønder og arbeidere. Alt dette er sant. Men det er bare ei side av saka.

Grunnen til at alle disse motsigelsene har fått utvikle seg og bli til såne svære kriger, er at imperialismaktene har delt Hornet og prøver å beherske det. Italia tok Eritrea. England tok Somalia. Frankrike tok Djibouti, et område på kysten mellom Eritrea og Somalia. Engelskmennene prøvde å dominere Etiopia, etterpå blei landet erobra av Italia. Da Italia tapte, blei Etiopia dominert av USA.

Eritrea blei underlagt Etiopia og undertrykt av Haile Selassie. Men *hvem* bestemte at Etiopia fikk lov til det? Det var *USA-imperialismen* som sa at Haile Selassie kunne underlegge seg Eritrea. USA-imperialismen rusta Etiopia og holdt det vakleворne og dødsdømte regimet på beina. Hvem delte somali-folket mellom forskjellige stater? Det var den

engelske imperialismen som trakk opp Etiopias grense mot Somalia, ikke folket.

Før var USA Haile Selassies hovedstøtte

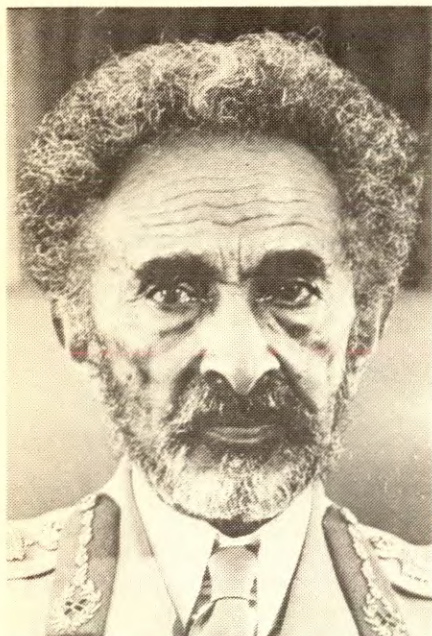
Åffer er Etiopia underutvikla. Åffer har ikke bønder jord? Åffer er alle nasjonalitetene innafor Etiopia (Eritrea også) undertrykt? På grunn av det gamle råtne føydalsystemet. Men hvem rusta det, hvem hadde baser der, hvem ga det våpen og hjalp det å føre krig? Det var *USA-imperialismen*. Uten *USA-imperialismen* hadde Haile Selassie falt for lenge sia.

Eritrea starta frigjøringskrig i 60-åra mot de etiopiske føydalistene. Men hvem holdt Etiopias føydalister oppe, rusta og trente dem? Det var *USA-imperialismen*. Her ser vi åssen lokale reaksjonære blei *redskaper* for den sterkeste imperialistmakta. Eritreas frigjøringskamp retta seg ikke bare mot Haile Selassie. Den blei også en nasjonal frigjøringskamp mot *USA-imperialismen* som sto bak keiseren. Den blei i praksis et slag mot *USA-imperialismen*.

Men USA blei svekka på Hornet og mange andre steder i verden også.

Til slutt var Haile Selassies regime så råttent at det ikke kunne holde sammen. Det skyldtes krisa, det skyldtes kamper særlig fra det eritreiske folket i Etiopia sjøl, at Haile Selassie måtte gå. Samtidig gikk den andre supermakta fram i resten av verden.

3 VERDENER

Haile Selassie måtte til slutt gå etter å ha vært holdt oppe av USA-imperialismen i mange år.

Nå støtter Mengistu seg på Sovjet

Før prøvde Sovjet å vinne tillit hos eritreerne. Ikke for å sikre dem frigjøring, men for å utnytte det mot USA. På samme måten forsøkte Sovjet å skaffe seg posisjoner i Somalia, for å utnytte Somalias motsetninger til Etiopia.

Nå har den nye etiopiske ledelsen (Dergen) hivd ut Haile Selassie. Men den ville ikke gi massene virkelig frihet, den ville ikke løse de nasjonale problemene og gå til likeverdige forhandlinger med Eritrea for å frigi Eritrea. Derfor måtte den søke hjelp for å holde massene nede. Sjøl var den ikke sterk nok til det. Supermakta i oppgang — Sovjet — gikk inn og støtta

opp om den nye reaksjonære ledelsen. Som USA var hovedstøtta for Haile Selassie, er Sovjet blitt hovedstøtta for Haile Mariam Mengistu.

Til og med enda mer: for USA hadde aldri tusener av soldater som sloss aktivt mot opprør, men det har Sovjet. Det er riktig å kalle Hornet for Sovjets Vietnam. I 60-åra og først i 70 åra var USA sterkest og sloss med soldater mot Vietnam, Kampuchea og Laos. Nå er Sovjet sterkest og slåss med soldater mot Eritrea, Somalia og opprørere i Etiopia sjøl.

Forskjellige anti-imperialistiske krefter på Hornet

Mot det reaksjonære regimet i Etiopia — Dergen — slåss forskjellige krefter.

Eritreerne kjemper. De fører en revolusjonær nasjonal frigjøringskrig. De har ikke søkt oppgjør med Sovjet, i Etiopia. Og Sovjet som er den sterkeste supermakta i området har også blitt hovedstøtta for reaksjonen. Derfor blomstrer sovjetisk napalm i Eritrea. Derfor er eritreere blitt nødt til å kjempe mot cubanerne, mot sør-yemenitter som kjører sovjetiske tanks, mot etiopere som er trenet av sovjetiske og cubanske rådgivere.

Den somaliske staten kjemper. Først intervenerte Somalia i Ogaden for å løsri-ve somalierne der fra Etiopia. For å få til det søkte Siad Barre Sovjets vennskap. Han mottok Castro. Han kritiserte ikke Castro eller Bresjnev, enda Sovjet hadde begynt å skipe våpen til Etiopia. Han var ikke interessert i å gå mot Sovjet, han tilbød Sovjet vennskap. Men Sovjet valgte å støtte Dergen. Og fordi Siad Barre ikke ville bli en quisling for Sovjet, blei han tvunget til å ta et oppgjør. I dag er situasjonen den at sovjetiske fly med cubanere

3 VERDENER

ved spaken bomber Somalia. Somalia venter angrep. Sovjet er blitt Somalias farligste fiende enda Somalia ønska vennskap med Sovjet.

USA er ikke Somalias venner. Før sloss USA mot Somalia og støtta Etiopia. Nå har Barre bedt om hjelp, men han får det ikke. Derimot prøver USA igjen å få ny kontakt med Dergen. Kanskje vil USA støtte Somalia en gang i framtida, kanskje vil USA håpe på at Sovjet blir kasta ut av Etiopia ved et kupp. Men i alle fall slåss USA for sine egne imperialistiske interesser som før.

I Etiopia sjøl slåss forskjellige revolusjonære mot Dergen. Bl.a. EPRP, som sjøl kaller seg kommunistisk, marxist-leninistisk parti. EPRP har alltid vært mot USA. EPRP har aldri støtta USA. EPRP har heller aldri ønska et oppgjør med Sovjet. EPRP ønska å styrte føydalismen for å få jord, demokrati og nasjonal sjølstendighet. Men fordi Sovjet støtter Dergen, er Sovjet og Cuba blitt EPRP's verste fiender. Partimedlemmer blir torturert av cubanerne. Tusner er drept og fengsla.

Land i den 3. verden må ta opp kampen eller bli undettrykt.

Haile Mariam Mengistu og Siad Barre er typiske eksempler på borgerlige ledere i den 3. verden. De har valget mellom å stå for nasjonal sjølstendighet — da kan de bli angrepet av supermaktene — eller — underordne seg supermaktene — og redusere seg sjøl til quislinger. Da tar utlendingene over i ditt eget land. Barre valgte sjølstendighet. Mengistu er blitt en quisling.

I Sør-Vietnam støtta Diem seg på

USA. Det endte med at USA tok over staten og til slutt drepte CIA Diem. I Angola støtta Agostinho Neto seg på Sovjet og Cuba. I dag sitter det cubanere i politiet, i tollvesenet og statsadministrasjonen osv.

I Etiopia er det utlendinger i Mengistus livvakt. Et militært råd leder landet fra dag til dag. I dette rådet er russerne og cubanerne i flertall, etioperne i mindretall.

Vi ser altså at all kamp mot reaksjonen før eller seinere kommer til å støte mot den ene eller den andre supermakta, for supermaktene er hovedstøtta for reaksjonen i verden.

Tidligere var det USA-imperialismen som var sterkest på Hornet, men Sovjet lurte ved dørene og var farlig. Nå er Sovjet sterkest, men USA lurar ved dørene og er fortsatt farlig.

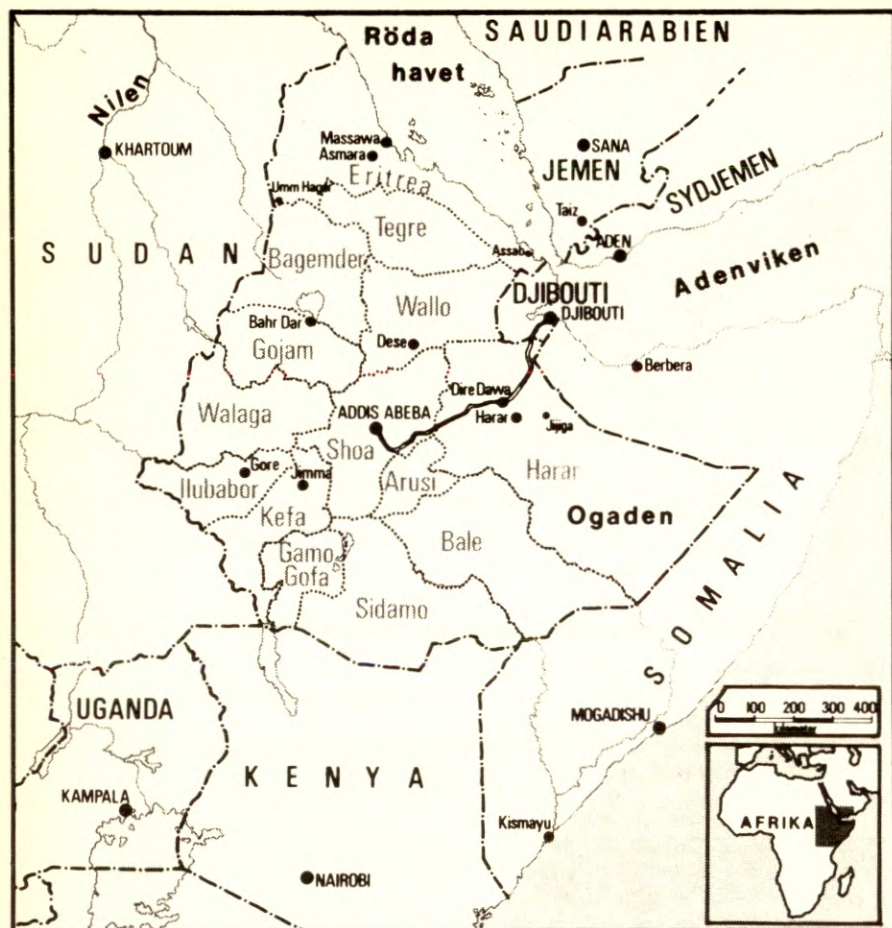
Supermaktene og særlig Sovjet påvirker alle lokale motsigelser.

Det er forskjellige motsigelser på Hornet. Men ingen stor krig hadde vært mulig mellom Somalia og Etiopia uten at imperialismen og særlig Sovjet væpna begge sider til tenna. Hvis Sovjet hadde vært ute av Hornet, så hadde det kanskje vært mulig med en fredelig løsning. Det er umulig med Sovjet inne.

Det er motsigelse mellom Eritrea og Etiopia. Men Eritrea ville trolig ha vunnet nå hvis det ikke hadde vært for Sovjet.

Det er motsigelse mellom massene og de revolusjonære i Etiopia sjøl mot den reaksjonære Dergen. Men Dergen hadde trolig falt nå om ikke Sovjet hadde holdt den oppe.

3 VERDENER

Kartet over Afrikas horn er henta fra den svenske boka «Tre världar», Ordfront.

Hva har vi i vente på Afrikas Horn?

På Afrikas Horn er ingenting løst. Eritrea er ikke sjølstendig. Og folket i Eritrea vil ikke gi seg, de vil slåss hardere. Motsigelsen mellom Somalia og Etiopia er heller ikke løst. Heller ikke mellom Etiopia og andre land som Sudan.

Folket i Etiopia ville ha frihet. Det ka-

sta Haile Selassie, men hva har folket fått? Ikke demokrati. Bønder har ikke fått jord. Arbeiderne i byene og småborgerne lever fortsatt i elendighet. Haile Mariam Mengistu har brukt opp pengene i statskassa på våpen. Den harde valutaen har Kreml tatt. Russerne og cubanerne tar det beste for seg sjøl. De oppfører seg som svin, mishandler etiopere, voldtar kvinn-

3 VERDENER

folk. Stadig flere etiopiske fattigfolk tvinges til frontene.

Motsigelsen mellom supermaktene i området er ikke løst heller. Sovjet satser hardere og hardere, sender mer og mer våpen og soldater inn. USA prøver også å komme inn. Hva kan vi vente? *Mye større krig.*

Åffer slåss supermaktene om Hornet

Dette området er strategisk viktig. Det ligger ved sjøveien til Europa fra det indiske hav og like ved ligger verdens største kjente oljeressurser. Dersom sosialimperialistene får kontroll, vil de kunne ta Saudi-Arabia og stoppe olja til Europa. De vil kunne slå seg inn til det indre Midelhavet. De kunne bruke dette til å bryte gjennom militært i en storkrig om Europa.

Sovjet ønsker kontroll og vil kjempe hardt for det. USA vil hindre det og vil slåss for det. Dette henger godt sammen med vårt bilde av utviklinga i retning krig i Europa.

Ingenting er løst. Krigen kan bare bli større og større. Sovjet har satsa for mye til å trekke seg ut og kan bare vikle seg mer og mer inn.

Hvem vil seire på Hornet?

Kan Sovjet vinne? Jeg tror ikke det. Jeg tror det er riktig som formann Mao sa:

«En svak nasjon kan nedkjempe en sterk nasjon, en liten nasjon kan nedkjempe et stort lands aggresjon, dersom det bare våger å reise seg til kamp, gripe til våpen og ta sitt lands skjebne fast i sine egne hender. Dette er en av historiens lover.»

(Fra 20. mai erklæringa, Mao Tsetung, Skrifter i Utvalg, Forlaget Oktober 1972.)

Dette sa Mao om Kampuchea i 1970. Fikk han rett, hva?

Hvilken rolle spiller den 2. verden på Hornet?

Den 2. verden står ved sida av og tvinner tommer. England støtter en reaksjonær organisasjon av føydalister som kalles EDU, Etiopias Demokratiske Union. Men støtta er svak og organisasjonen går ikke bra. De større landa i Vest-Europa underordner seg USA, flørter litt med Somalia, tvinner tommer. De vil helst ikke komme hardt ut mot Sovjet heller. Disse europeiske imperialistiske maktene er ikke noen hovedfare for folka på Hornet og de kan ikke spille noen rolle der uten i allianse med ei av supermaktene.

Noen konklusjoner. Holder 3.-verden-teorien?

Hvem er de store drivkreftene i historia i dag? Utviklingsrevolusjonære folk som Eritrea på Hornet, som Etiopias revolusjonære. Når land som Somalia hiver ut Sovjet er det også viktig for verdensutviklinga.

Det er land som Eritrea, Zimbabwe, Thailand, Kampuchea og Kina som fører store kamper som *forvandler verden mest nå.*

Sjøløst er det viktige kamper i land som Norge, Tyskland, Polen, Kaukasus i Sovjet og i gruvene i USA, men de har ikke samme store betydning. Det sier jeg som nordmann. Vi ville være sjåvinister om vi sa noe annet, om vi sa at kamper i

3 VERDENER

denne delen av verden betyr like mye.

Det er *riktig* — og *Hornet* bekrefter det — at den 3. verden *leder verdensutviklinga*, leder kampen mot Sovjet og USA nå.

Er det riktig — at supermaktene er de farligste fiendene for folka i verden og at *USA går ned* og *Sovjet opp*? Ja, det er riktig, og *Hornet* bekrefter det. Uten supermaktene hadde problemene vært mye mindre eller folkene hadde seira. Før *dominerte USA*, nå *er det Sovjet*.

Er det riktig at imperialismen forbereder verdenskrig og at Sovjet er særlig aggressiv? Der er *riktig* og *Hornet* bekrefter det. Hornet er viktig for å beherske flankene til Europa.

Alle ser hvor enormt hardt Sovjet satser for å vinne denne flanken. De voldsomme kampene der og de svære ressursene som særlig Sovjet setter inn og som jeg venter at USA også før eller siden skal sette inn, kan bare bli forstått ut fra at kampen ikke bare står om Hornet, men også om noe større.

Er det *riktig at Sovjet og USA er farligere fiender enn land som England og Norge*? Det er viktig. Vi slåss mot det norske borgerskapet, men det norske borgerskapet er ikke noen farlig fiende for folkene på Hornet nå. England og Frankrike kan være *litt* farlige, men ikke som supermaktene.

Har vi altså nytte av teorien om 3 verdener for å forstå situasjonen på Hornet? Ja, den er uten tvil en stor hjelp for oss når vi skal analysere hva som skjer der.

For eller mot 3-verden-teorien er et uttrykk for forskjellig syn på venner og fiender

Et av de viktige punktene i 3-verden-teorien er at vi må forstå at vår oppgave

er å *støtte folka i den 3. verden* som er den største revolusjonære krafta og *kjempe mot supermaktene* som er folkas og revolusjonens farligste fiender.

I Norge fins det ulike borgerlige kretser som ikke går inn for teorien om 3 verdener.

Mange sosialdemokrater, høyrefolk osv. går inn for å støtte USA. De gikk imot Eritrea og Etiopias folk før, fordi de støtta Haile Selassie. Nå vakler de og frir litt til frigjøringsbevegelsene fordi Haile Mariam Mengistu får støtte av Sovjet.

Revisjonistene er ei anna borgerlig gruppe. Tidligere *sa SV*, «NKP» osv. at de støtta eritreerne og det etiopiske folket mot USA. Nå retter frigjøringa seg mot Sovjet. Så nå sier revisjonistene at utviklinga i Etiopia er «progressiv», og noen av dem kaster dritt på Eritrea og sier at Eritrea er redskap for rike araberland og reaksjonære føydalister. De skrev at EPRP — som aldri har søtta USA — er «redskap for CIA». De sier at Siad Barre er en «reaksjonær» osv.

Vi marxist-leninister representerer proletariatet, vi støtter folka i den 3. verden. Derfor har vi alltid støtta Eritreas kamp. Vi har støtta Etiopias revolusjonære mot Haile Selassie og vi støtter dem mot Haile Mariam Mengistu. Vi støtter kamp både mot USA og Sovjet. Vi har ikke problemer når fienden skifter fra å være den ene til å være den andre.

I bunn og grunn er dette et spørsmål om *klassestandpunkt*. Venner og fiender er, når vi kommer langt nok ned, alltid et spørsmål om *klasseanalyse*.

Står dette i motsetning til det jeg viste før: at verdensutviklinga preges av *alle* de 4 store motsigelsene, og at utviklinga derfor ikke kan bli forstått om vi tror at

3 VERDENER

3-verden-teorien er en sammenfatning av klasseforholdene i verden. Kampene på Afrikas horn bekrefter riktigheten av teorien. Her ser vi eritreiske frigjørings soldater.

3 VERDENER

motsigelsene mellom proletariat og borgerskap hele tida dominerer i forholdet mellom land? Nei. For de fire store motsigelsene i verden er alle sammen en følge av klassekamp, *mellom* de store klassene som finnes i verden, *mellom* proletariatet, fattigbønder, småborgere og andre og på den andre sida imperialistisk monopolborgerskap, føydalister og andre, og kamp *inn*for særlig det imperialistiske borgerskapet sjøl. Dette er ingenting annet enn klassekamp. Den kan bare ikke framstilles så enkelt og ufullstendig som om alle verdens proletarer var samla på den ene sida av ei stor slette med en klar front mot alle verdens kapitalister, føydalister og andre reaksjonære slemminger.

3-verden-teorien er ei sammenfatning av klasseforholda og klassekampene i verden, og åssen de forskjellige motsigelsene fører verdens land sammen i store grupper. Det er ei *marxistisk* analyse fordi: 1) Den er konkret og vitenskapelig, tar utgangspunkt i fakta og framstiller situasjonen sånn som den virkelig er. 2) Den bygger på et proletarisk klassestandpunkt. Den vurderer utviklinga i verden og analyserer muligheten for å *utnytte* de forskjellige motsigelsene ut fra hva som tjener den proletarisk-sosialistiske verdensrevolusjonen og frigjøringskampen mot imperialismen.

De som er *mot* 3-verden-teorien i Norge har grunnleggene et *anna klassestandpunkt* enn vi: *et anna syn på venner og fiender*. Det er klart at om vi ser sosialimperialismen og USA-imperialismen som venner eller fiender er et spørsmål om klassestandpunkt, å se sosialimperialismen som venn, er et uttrykk for et borgerlig pro-imperialistisk klassestandpunkt. Det er klart at den som er li-

kegyldig til frigjøringskampen som folka i den 3. verden fører, kan se på det som et reint *taktisk* spørsmål om de vil støtte eller ikke støtte frigjøringskampen i Eritrea, f.eks., ut fra om denne frigjøringskampen angriper deres egne venner (sosialimperialistene) eller deres venners fiender (USA-imperialismen). Dette er et uttrykk for et kynisk borgerlig klassestandpunkt. Istedenfor å se støtte til frigjøringskamper som en plikt, et uttrykk for proletarisk internasjonalisme, ser revisjonistene frigjøringsbevegelser som brikker i et kynisk spill om hvem som skal undertrykke og plyndre verden. Brikker som kan få støtte — eller som gjerne kan feies av brettet. Det er klart at med utgangspunkt i et sånt borgerlig reaksjonært klassestandpunkt, med et sånt borgerlig reaksjonært grunnsyn både på sosialimperialismen og på de undertrykte folka, blir det helt nødvendig for revisjonistene å kjempe mot den marxistiske, proletarisk-revolusjonære teorien om 3 verdener.

Bruker vi teorien om 3 verdener på situasjonen på Afrikas Horn, ser vi åssen den samsvarer med interessene til de arbeidende massene i landa der og i hele verden. Vi ser at det er et veldig bra teoretisk redskap for å forstå utviklinga på Hornet, fordi den tar hensyn til mange ulike slags motsigelser. Den gjør at vi kan sammenfatte mange forskjellige historiske bevegelser og vise hva som er det viktigste i dem. Den gjør det lettere for oss å forklare åffer situasjonen skifter og åffer vi må være forberedt på at den vil skifte igjen.

Det som skjer på Hornet er en stor hjelp til å vise folk at 3-verden-teorien holder i praksis.

For å lette nedlastinga er bladet delt i flere filer. Du finner resten på www.akp.no/ml-historie/pdf/rode_fane/1978/